

Tepelná čerpadla na českém trhu

Ing. Josef SLOVÁČEK
předseda správní rady
Asociace pro využití tepelných čerpadel

Po více než dvacetiletém rozvoji instalací tepelných čerpadel v ČR lze již hodnotit, kam spěje vývoj, čeho bylo dosaženo a podle čeho se při výběru vhodného zařízení orientovat.

V součtu je u nás instalováno téměř 50 000 tepelných čerpadel různých výkonů, systémů a provedení. Podle programu „Zelená úsporám“ bylo pro možnost získání dotace zapsáno 1614 výrobků a to nejsou všechny, které se na našem trhu vyskytují a instalují.

Vzhledem k tomu, že podle pravidel se mohly do seznamu zapsat jen ty výrobky, které splňovaly stanovená kvalitativní kritéria, doložená výsledky měření odborné zkušebny, dalo by se předpokládat, že prakticky téměř vše, co se na našem trhu prodává jsou výrobky vysoké kvality garantované SFŽP, který je do seznamu zapsal.

Zarážející však je, že zpravidla výrobky renomovaných značek měly uvedeny horší hodnoty topných faktorů (COP), než výrobky neznámkové, bezejmenné a dovážené většinou z oblastí, kde evropské normy není nutno znát, resp. dodržovat.

Vysvětlení je prosté. Výrobci s dlouhou tradicí, působící v Evropě, si nechávají proměřit parametry svých výrobků ve specializovaných zkušebnách, aby naměřené hodnoty mohli garantovat zákazníkům. Takové zkoušky nejsou levné, ale dá se však spolehnout na to, že výsledky jsou pravdivé.

Tak se stalo, že často vymyšlené hodnoty u výrobků především těch „levnějších“ kategorií byly uváděny lepší než ve skutečnosti, aby se dobře prodávaly a o jejich pravdivosti by se dalo s úspěchem pochybovat (řečeno diplomatickým jazykem).

Samozřejmě, že člověk, který v oboru nepracuje nemá šanci rozeznat, co kvalitní je a co není.

Je možno se setkat i s takovým hodnocením některých uživatelů některých tepelných čerpadel, že spotřeba elektrické energie je zhruba stejná, jakou měli, když topili elektrokotlem.

Ohlédneme-li se tak 10 let nazpět, kdy na našem trhu se prodávala a instalovala především tepelná čerpadla z dovozu z Německa, Švédska, Rakouska a něco pak od tuzemských výrobců, dá se konstatovat, že na trhu byla ve směr (až na výjimky) kvalitní tepelná čerpadla a instalovaly je firmy, které prošly odbornou přípravou.

Situace se však postupně měnila a s vidinou „pohádkových zisků“ se k nám začaly dovážet výrobky primárně určené pro klimatizační účely – chlazení, které také omezeně topily a také se jim říkalo „tepelná čerpadla“. Zcela jistě by se

dala využívat v krajinách, kde teplota v zimě neklesá pod 0°C, ale u nás? Vzhledem k tomu, že tato zařízení měla jednu velkou přednost – byla velmi levná, není se co divit, že se na našem trhu začala rychle prosazovat.

Netrvalo však dlouho a začaly se množit stížnosti, že některá čerpadla v zimě skoro netopí, protože stále zamrzají, nedokáží ohřát dostatečně topnou vodu, jsou poruchová, velmi hlučná apod. Vesměs se jednalo právě o ty výrobky, vyznačující se příjemnou nízkou cenou. Takže, nedostavilo se snížení nákladů na vytápění, které bylo slibováno, nehledě na to, že jejich životnost v některých případech nebyla delší než jednu topnou sezonu. Pak to byla pořizovací cena „až příliš vysoká“, zvláště pokud dodavatel prostě „zanikl“ a nebylo u koho uplatňovat reklamace a úhrady škody.

Takovou situaci na našem trhu bylo nutno řešit. Nebyl nikdo z orgánů státní správy, kdo by se toho zhostil. Proto z iniciativy Asociace pro využití tepelných čerpadel byl zaveden u nás systém hodnocení kvality, vycházející z činnosti odborné komise Evropské asociace tepelných čerpadel, ve které máme i naše zastoupení.

V případě, že výrobce nebo dovozce chce mít své výrobky s označením prestižní evropskou značkou kvality „EUROPEAN QUALITY LABEL FOR HEAT PUMPS“, musí nechat proměřit parametry výrobku, podle vydané metodiky v jedné z 12 akreditovaných zkušeben v Evropě (jednu z nich máme od letošního roku také v ČR) a pokud jsou splněny předepsané podmínky, může být pro konkrétní typy vydány komisí kvality při národní Asociaci tepelných čerpadel výše uvedená značka kvality, která je garancí, že takto označený výrobek skutečně patří mezi ty, které odpovídají deklarovaným parametrům, mají zajištěné náhradní díly minimálně 10 let po ukončení výroby typu a také že je zajištěn pohotovostní servis.

Tímto opatřením by se mělo zamezit, aby se uváděly nepravdivé údaje o výrobku, jak se stalo v nedávné době. Jeden z českých výrobců ve své reklamě uváděl až neuvěřitelné parametry, které údajně jím vyráběná tepelná čerpadla dosahují a argumentoval dokonce tím, že to je ověřeno v nějaké zkušebně. Vzhledem k tomu, že se však množily stížnosti na tyto výrobky, bylo provedeno měření v nezávislé akreditované zkušebně a výsledek? Podle naměřených hodnot se jednalo o značně podprůměrné hodnoty v rozporu s tím, co bylo v reklamě uváděno. Otázkou je kolik zákazníků si takové výrobky koupilo v dobré víře, že kupují špičkovou kvalitu? Klade si pak otázku, nejedná se náhodou o podvod, nebo přinejmenším o klamavou reklamu? To jsou myslím dokonce trestné činy, nebo se mýlím?

Právě jako obrana proti takovým případům by se mělo označováním výrobků evropskou „Značkou kvality“ předcházet. Nelze tvrdit, že výrobky bez uvedené značky jsou špatné, ale není vlastně jistota, jaké ve skutečnosti jsou, pokud nelze doložit měřením v nezávislé a technicky správně vybavené zkušebně, jak se výrobek za předepsaných podmínek chová. Tvrzení dealera nebo prodejce nemusí se vždy shodovat se skutečností. Proto AVTČ doporučuje vybírat především z výrobků, kde jsou parametry kvality garantovány. Jedná se o výrobky, u kterých se předpokládá vysoká energetická úspornost a dlouhá životnost.

Vybírat především podle nejnižší ceny je bohužel tím nejméně vhodným kritériem, na co přišlo již poměrně dost majitelů tepelných čerpadel, ale bohužel často již pozdě.

Informace o tom, kterým výrobkům byla u nás „Značka kvality“ přidělena, je uvedeno na stránkách www.avtc.cz, stejně jako jsou tam uvedeny odborné firmy, které získaly osvědčení – certifikát o úspěšném složení zkoušek na instalaci tepelných čerpadel.